

A két számban Pénzes Antal dr. folytatólagos közleménye eredeti felvételeivel illusztrált nagy és értékes ismeretanyagot nyújt *Budapest természetvilágáról*.

Petrovay Ilona.

A Cselekvés Iskolája. V. évf. 1936—37.

1—2 szám. A folyóirat első helyén dr. Várkonyi Hildebrand *Nevelés és gyakorlati lélektan* című munkájának kilencedik közleményét olvassuk, a nevelő hatásokról: *A büntetés és jutalmazás*. Kimerítően csak a büntetést tárgyalja. Szól a büntetések lélektani eredetéről és hatásáról, majd a büntetés fogalmi meghatározása következik; felsorolja a büntetés fajait és végül megállapítja a valódi nevelő hatású büntetés ismertető jeleit. A büntetés feltétlenül szükséges nevelő eszköz, egy nevelési rendszerből sem hiányzik teljesen. A nevelő hatás érdekében a növendéknek mindig tudnia kell, hogy miért kapja a büntetést, így az „szervesen beilleszkedik lelki életébe. Minél természetesebb és igazságosabb a büntetés, annál inkább megfelel ennek a követelménynek. Dobos László: *Az élő irodalom tanítása*. Egy kísérletéről számol be, melynek eredményéből kitűnik, hogy a IV. polgári iskolai tanulók milyen kevéssé ismerik a mai élő irodalmat. A hiány pótlására ad hasznos gyakorlati tanácsokat. Eckerdt Elek arról ír, hogy *Mit tanítsunk az értékpapírszámításból a közép- és polgári iskolában?*

3—4. szám. Dr. Várkonyi Hildebrand tizedik közleménye *A tekintélyről* szól. A tekintély eredetét, fejlődését, tajait tárgyalja s ezek elemzéséből a nevelői gyakorlat számára levonható elveket. Róder Pál: *A nevelőtanítás-előkészítése*. Tartalma tanmenetek és óravázlatok problémája. Az első részben a korszerű nevelőtanítás előkészítésének három mozzanatát különbözteti meg s ezek megvalósításához ad gyakorlati tanácsokat. 1) a tanmenet készítése, 2) előkészület egy-egy nagyobb tanítási egység előtt; (óravázlat készítés) A második részben óravázlatok bírálatát közli néhány bemutatott példával kapcsolatban.

A két szám *Gyakorlati Pedagógia* című rovatában a következő tanítások és cikkek olvashatók: Tóth Anna: *A nemzeti zászló jelentőségének méltatása*, Szántó Lőrinc, Ecsedi István: *Csárdák a Hortobágyon*, (anyaggyűjtés tapasztalás útján) Udvarhelyi Károly: *Egy tanya, szikes föld s azok élete egy tanulmányi kirándulás tükrében*, Kratočil Dezső: *A téglalapú test és a téglalap*, Jeges Sándor: *A káposztalepke*, Matzkó Gyula: *Az iskola rádióvevő készüléke*, Izsák Gyula Endre: *Néhány szó a gyűjteményekről*, Szántó Lőrinc: *A kapcsolatos mondatok*, Jármay Vilmos: *Hogyan tanítjuk a német írást és olvasást a cselekedtető nyelvtanítás szellemében*, Udvarhelyi Károly: *Franciaország*, Krix Márton: *A tőke kiszámítása következtetéssel*, Jeges Sándor: *A mézelő méh*, Matzkó Gyula: *A kristályos rádióvevőkészülék*, Fogassy Ödön: *Ceruzahegyző kés*.

Petrovay Ilona.

Földrajzi Szeminárium I. évf. 1935—36.

A folyóirat didaktikai-metodikai vonatkozású cikkei a következők:

Az 1. sz-ban Hinel Károly *Koncentráció és asszociáció a földrajzban* c. értekezésében a segéd- és más tudományokkal való érintkezés tudományszélesítő hatását emeli ki. A 2. sz-ban Márton György *Hogyan tanítsuk a földrajzt a gimnázium II. o-ában* címmel mintatanítást mutat be. Aldobolyi Nagy Miklós *Gondolkodásmód és földrajztanítás* c. cikkének az a problémája, hogy milyen különböző

válaszokat adhat ugyanarra a kérdésre a transcendentált, a racionális és a természet-tudományos gondolkodású ember. 4. sz. *Szalkai Zoltán, A munkaiskola elve a földrajztanításban és az Utasítások*. A cikk arról ad gyakorlati útmutatást, hogyan lehet szerényebb felszerelés mellett is ügyesen foglalkoztatni a növendékeket. *Német István Földrajz az elemi népiskolában* c. értekezése arra mutat rá, hogy mit visz magával az elemi iskolát végzett gyermek a középiskolába. 5. sz. *Kovács József Rendszeres földrajzi szemléltetés*. Ismerteti a költségmentes szemléltetési eszközök készítési módját. *p. m., Modern földrajz és nevelés* c. cikk írója a polgári iskolai földrajz tanításról beszél. Különösen a nevelő hatásokat domborítja ki s a tanítóképzőben rendezett ankét anyagából elemzi ki a kapott nevelő hatások motívumait. *Hinél Károly, Egy földrajzi egység feldolgozása a népiskola IV. oszt.-ban*. A Cserhát, Mátra, Bükk vidék ismertetését mutatja be mintatanítás formájában annak érzékeltesére, hogy a népiskola a tanítás anyagával is, de formájával is nevelni akar. 6. sz. *Kendoff Károly, Módszeres szempontok Európa évvégi összefoglalásához*. E cikk arra világít rá, hogy az ismétlések új szempontok szerinti tárgyalása milyen értékes gondolatok, nevelő hatások kiváltója lehet. 7.—10. sz. *Mészáros Júlia, Hogyan tanítsunk?* Az Alföld természeti viszonyairól mutat be mintatanítást. *Plavits Mária, A legrokonszenvesebb ország* c. tanulmányában az 5 sz.-ban közzétett ankétára beérkezett anyagot dolgozza fel. Sok tanulságot ad a tanulságot keresőknek a kis diákok vélekedése, rokonszenvéket irányító motívumok elemzése.

Plavits Mária.

Volk im Werden. Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg.

A mai Németországnak a művelődésügy területén ez az irányjelölő folyóirata. Négy évvel ezelőtt alapította és továbbra is irányítja Ernst Krieck, számos nevezetes munka szerzője, ma a heidelbergi egyetemen — ahol egykor néptanító létre tiszteletbeli doktorsággal tüntették ki — a filozófia tanára. Felelős szerkesztő most F. A. Six lett. A lap nem iskolai szakkérdésekkel foglalkozik, hanem „művelődéspolitikai folyóirat“. Ahogyan Krieck művei másfél évtized óta a nemzeti szocialista párt szellemi irányának kialakulásához nagy mértékben hozzájárultak, ez a folyóirat igazán mindenestül, a „harmadik birodalom“ megszilárdulását szolgálja. Az V. évfolyam 1. számában (1937. január) Krieck bejelenti, hogy a német művelődéspolitikában új helyzet alakult ki: az egy éve keletkezett „Dozentenbund“, a főiskolai tanároknak külön Führer alatt álló szervezete, elérte a teljes szervezethez fűződő fokát; a főiskolai ifjúság is ugyanilyen módon immár egységgé lett. A két szervezet együtt „zárt művelődéspolitikai arcvonal s ennek főfeladata a tudomány megújítása és a német főiskola újjáépítése a nemzeti szocialista világnézet alapján“. Krieck folyóirata ugyanezt akarja. Foglalkozik elsősorban a főiskolával és tudománnyal kapcsolatos minden kérdéssel, továbbá az iskolai megújításának alapvető kérdéseivel s küzd minden főrekvés ellen, amely a népet megrothatja. A birodalmi vezér nyilatkozatai szerint a német nevelés feladatát, ezzel együtt általában a III. birodalomnak évszázadokra szóló alapvető feladatát abban látja, hogy a németiség uralkodó típusává a politikus katonát tegye. E szellemben tárgyalja a lap az egész világ németiségének művelődési kérdéseit.

(—)